

Leszek Gawor

ORCID: 0000-0002-6618-6202
(Uniwersytet

Filozofia w Galicji III. Wstęp

W roku 2016 czasopismo Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego „Galicja. Studia i materiały” (2016, t. 2)¹ zostało wydane jako tom monograficzny poświęcony „Filozofii w Galicji”. Założeniem tego numeru było ukazanie „obecności filozofii w Galicji, a nie – co należy podkreślić – filozofii galicyjskiej. Traktuje on o twórcach parających się zawodowo lub amatorsko filozofią, poglądach filozoficznych powstałych lub popularyzowanych w Galicji oraz o filozoficznych problemach podejmowanych na obszarze Galicji. W żadnym stopniu natomiast nie pojawia się tu myśl o specyficznej filozofii tego regionu, o jakimś filozoficznym *genius loci* Galicji”². Zasada ta przyświecała także opublikowanemu w roku 2019 drugiemu tomowi o myśli filozoficznej w Galicji³, zaopatrzonemu w podtytuł „Filozofia w Galicji II”. Reguła ta w pełni obowiązuje również w odniesieniu do niniejszego numeru pisma „Galicja. Studia i materiały” 2022, t. 8 o dookreśleniu – „Filozofia w Galicji III”.

Niniejszy tom w części monograficznej składa się z dwudziestu artykułów. Prezentują one opracowania poglądów indywidualnych galicyjskich myślicieli, zasłużonych dla kultury polskiej i ukraińskiej (np. teksty o W. Feldmanie, K. Michalskim, S. Harassku ze strony polskiej czy o ukraińskich filozofach – W. Nawrockim czy K. Kondracie). Znajdują się tu także teksty o twórcach przekraczających rangą swych dokonań granice Galicji (to opracowania np. o F. Ko-

¹ https://www.galicja.ur.edu.pl/index.php/content/download/1050/6226/file/Galicja%20Studia%20i%20Materia%C5%82y%20nr%202_2016.pdf

² *Od redakcji. Kilka uwag ogólnych odnośnie do założeń redakcyjnych „Filozofii w Galicji”*, „Galicja. Studia i materiały” 2016, t. 2, s. 7.

³ „Galicja. Studia i materiały” 2019, t. 5; zob. https://www.galicja.ur.edu.pl/index.php/content/download/1483/8449/file/Galicja%20Studia%20i%20Materia%C5%82y%20nr%205_2019.pdf

necznym, J. Łukasiewiczu, L. Von Misesie czy R. Ingardenie). Jest też kilka artykułów o charakterze syntezującym (np. o galicyjskich prekursorach polskiej myśli ekologicznej, o etycznych ideach wychowawczych w Galicji czy o polemikach w kręgu szkoły lwowsko-warszawskiej). W sumie prezentowany numer monograficzny przynosi z jednej strony opracowania ilustrujące bogactwo zakresu podejmowanej w Galicji refleksji filozoficznej, z drugiej zaś pokazuje znaczące osiągnięcia autorów pracujących w tej prowincji albo z niej się wywodzących. Niniejszy wybór rozpraw, jak i galicyjskie refleksje filozoficzne przedstawione w dwóch tomach uprzednich, nader jednoznacznie ukazują szerokie perspektywy do podjęcia dalszych badań nad filozoficzną spuścizną c.k. Galicji.

Zamieszczone w „Filozofii w Galicji III” artykuły są plonem prac badaczy z kilku ośrodków naukowych w Polsce i Ukrainie: Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie (1), Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (1), Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni (1), Politechniki Śląskiej w Katowicach (1), Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (1), Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie (1), Uniwersytetu Iwana Franko we Lwowie (1), Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (2), Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1), Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie (7), Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1) oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze (2). W imieniu Redakcji przekazuję tą drogą wszystkim Autorom podziękowania za zaangażowanie się w projekt. Szczególnie dziękujemy twórcom z Ukrainy, bezlitośnie zaatakowanej w lutym bieżącego roku przez imperialistyczną Rosję Putina. Pod ich adresem kierujemy specjalne wyrazy empatii i solidarności.

Prezentowane teksty zostały ułożone ściśle według klucza chronologicznego. Oznacza to, że w przypadku artykułów poświęconych prezentacji poglądów poszczególnych twórców o ich kolejności w strukturze czasopisma decydowała data urodzin danego myśliciela (od najwcześniejszych do najpóźniejszych). W przypadku rozpraw omawiających poglądy większej grupy autorów (np. początków polskiej refleksji ekologicznej czy szkoły lwowsko-warszawskiej) decydujący o miejscu tekstu był moment zainicjowania omawianego filozoficznego wydarzenia (np. rok przybycia do Lwowa K. Twardowskiego, założyciela filozoficznej szkoły lwowsko-warszawskiej).

Na zakończenie, z pełnym optymizmem, należy zacytować fragment *Wstępu* z roku 2016 do „Filozofii w Galicji I”: „Mając świadomość bogactwa niespetrowanego badawczo materiału dotyczącego filozofii w Galicji [...] Redakcja nie ma wątpliwości co do celowości wydawania w ramach periodyku [...] dalszych tomów poświęconych filozofii”⁴. W tym względzie, co należy mocno

⁴ L. Gawor, *Od Redakcji. Kilka uwag ogólnych odnośnie do założeń redakcyjnych „Filozofii w Galicji”*, „Galicja. Studia i materiały” 2016, t. 2, s. 9.

podkreślić, nic się nie zmieniło. Monograficzny tom „Filozofia w Galicji II” oraz najnowszy numer „Filozofia w Galicji III” wzmocniły zapisane przed sześcioma laty słowa. [Warto też tu zauważyć, *last but not least*, że dotychczasowe wydania poszczególnych filozoficznych tomów układają się w trzyletni cykl, co stanowi perspektywnie określoną wytyczną dla Redakcji czasopisma na rok 2025].

Zdarzenia te zarazem wskazują na istniejące duże zainteresowanie problematyką filozoficznej myśli w Galicji w środowiskach naukowych, szczególnie historyków filozofii, Polski i Ukrainy. Niedwuznacznie też sugerują one kontynuację wydawania co trzy lata monograficznych, kolejnych filozoficznych tomów „Galicji. Studia i materiały”. W tym względzie należy być szczególnie dobrej myśli. Życzliwość dla tej inicjatywy ze strony Redakcji czasopisma oraz Redaktora Naczelnego – Szczepana Kozaka, jest prawdziwie nieoceniona. Wzbudza ona autentyczne uznanie rodzimego (i nie tylko) środowiska filozoficznego.

Leszek Gawor